

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי כ"ג שבט תשפ"ג | דף היומי בבלי: נזיר כב | דף הכולל: גדרים סב.
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן ק"ד עד סעיף ה'.
מוסר: שמירת הלשון - 'וסיים הכתוב' עד 'וגם צריך'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: ש. חשבון הנפש פ"ג "והעשרים חשבוננו עם נפשו" פ"ג "והשנים ועשרים חשבוננו"

האיש הופתע מאוד לשמוע את הסכום הגדול שאני מבקש והתלבט כמה רגעים. הבנתי אותו, מפני שאין הוא מכיר אותי כמעט מלבד הפגישות שלנו בתפילות יחד... ואז... הוא האיר לי פנים, פתח את ארנקו והוציא בדיוק את הסכום שביקשתי

יותר ממה שהעני עושה עם בעל הבית, בעל הבית עושה עם העני • סיפור מדהים!

הסכום שביקשתי. הוא כלל לא ידע את שמי. מיד שלפתי פתק וכתבתי עליו ש'אני מאשר בזאת שקיבלתי הלוואה בסך הנקוב ביום פלוני, ואני מתחייב להחזירו, בע"ה, ביום ראשון הקרוב' וחתמתי בשמי המלא. יצאתי לקניות בהרגשת הקלה עצומה ונכנסתי לשבת בהרגשה מרוממת.

אכן הייתה זו שבת נפלאה. כבר ביום ראשון בבוקר משכתי מכספוסט הבנק מזומנים בסכום הלוואה והלכתי לבית הכנסת להתפלל. מיד כשנכנסתי ראיתי אותו שם, ניגשתי אליו והשבת לו את הלוואה.

בראותו אותי צהלו פניו של האיש ובשמחה גדולה קרא: 'ברוך ה'! ברוך ה'! יישר כוחך! תודה רבה!' לא הבנתי לפרש שמחתו. ביקשתי ממנו שישב לי את שטר הלוואה שכתבתי, אך הוא התנצל ואמר שהוא אינו ברשותו. הוא ביקש ממני לשבת והחל לספר לי את המעשה הבא:

ביום שישי האחרון נסעתי בתחבורה הציבורית לשבות את השבת בעיר אחרת. בהגיעי למקום, התברר לי שאיבדתי את הארנק באוטובוס. בדרך כלל איני משתמש בשיקים ובכרטיסי אשראי, והכסף המזומן בארנק הוא כל כספי שמשמש אותי למשך כל החודש.

האבדה גרמה לי צער רב, שכן בכסף הרב שבארנק הייתי אמור לשלם היום, יום ראשון, תשלומים דחופים ולקנות מצרכים

מספר הרב אביגדור אהרונסון הי"ו מבית שמש: הדבר קרה באחד מימי שישי. סיימתי את תפילת השחרית בבית הכנסת והתכוונתי לצאת אל המרכז המסחרי כדי לערוך את הקניות לשבת.

בעודי בבית הכנסת נזכרתי כי בדיוק אתמול אזלו לי כל המזומנים ולמעשה כעת אני 'תקוע' ללא כסף לקניות. אין באזור כספומט, כך שלא יכולתי למשוך כסף מחשבוני בבנק.

הבטתי סביבי לבקשת הלוואה. היה זה בית כנסת בסגנון 'שטיבלאך': מניינים רבים מתפללים זה אחר זה ורוב המתפללים אינם מכירים איש את רעהו בשם, אע"פ שהם מתפללים באותו מקום ובאותו זמן מספר שנים...

עיני נחו על אחד המתפללים הקבועים במניין שבו גם אני מתפלל שהכרתי. האיש לא היה ידוע כבעל אמצעים. להיפך, הוא אדם שעובד קשה לפרנסתו, אולם הוא היה נראה כאדם טוב לב. החלטתי לנסות. בעדינות ביקשתי ממנו הלוואה מכובדת כדי שאוכל לבצע את הקניות הרבות לשבת והבטחתי לו להשיב את הלוואה כבר ביום ראשון הקרוב.

האיש הופתע מאוד לשמוע את הסכום הגדול שאני מבקש והתלבט כמה רגעים. הבנתי אותו, מפני שאין הוא מכיר אותי כמעט מלבד הפגישות שלנו בתפילות יחד...

ואז... הוא האיר לי פנים, פתח את ארנקו והוציא בדיוק את

חינויים ועתה נותרתי מול שוקת שבורה...

מרגע גילוי האובדן, ניסיתי לאתר אותו בחברת האוטובוסים ואף שאלתי את הנהגים, אך איש אינו יודע מאומה. מרוב הצער הרב שכחתי שהלווייתי לך סכום נכבד.

ועתה, לשמחתי, בזכות ההלוואה שהלווייתי לך ביום שישי, נותר לפחות סכום הכסף זה לפליטה, ולא ירד לטמיון עם שאר הכסף שבארנק. כעת אני יכול לשלם את התשלומים.

חייכנו איש אל רעהו והזכרנו את הפתגם, כי כל מה שהאדם עושה אינו עושה אלא לעצמו. לבקשתי, הוא הוציא פתק וכתב עליו שהוא מאשר קבלת החזר ההלוואה ונפרדנו בשמחה. אולם בזה הסיפור עדיין לא נשלם.

בצהרי אותו היום צלצל הטלפון בביתי. מעברו השני של הקו נשמע יהודי לא מוכר לי, שהודיע לי כי מצא ארנק באוטובוס. הוא הזדהה בשמו ושאל אם אני יודע ומכיר את בעל האבדה... התברר כי לאחר שמצא את הארנק חיפש בתוכו מסמך כלשהו שיזהה את בעליו, אך מלבד שטרות כסף רבים לא היה בו שום סימן או מסמך מזהה. לבסוף הבחין בפתק התחוב באחד מכיסיו הארנק ובו צוין שמי, החתום על אישור ההלוואה שלווייתי.

המוצא סיפר לי שהוא טרח לחפש בספרי הטלפונים את השם

המופיע בפתק עד שהגיע אלי... השבתי לו שאכן אני מכיר את בעל הארנק ותיארתי לו את הצער הרב שהיה לו בראותי אותו באותו בוקר יום ראשון ועל האושר הרב שדבר המציאה יסב לו. התמלאתי בשמחה רבה בשביל המלווה, כשזכיתי לראותו כמו עיניי כי בזכות גמילות החסד שעשה עימי חזר אליו ארנקו עם כל כספו בשלמות!

בראשי הדהדו דברי חכמים שאמרו: "יותר ממה שבעל הבית עושה עם העני, העני עושה עם בעל הבית".

רציתי מאוד להודיע לאיש על הבשורה הטובה כדי לחסוך ממנו שעות של עוגמת נפש עד שניפגש למחרת בבית הכנסת, אולם לא ידעתי את שמו... פתאום נזכרתי שהוא חתם את שמו על פתק ההחזר. כעת היה תורי לחפש בספר טלפונים לפי השם, עד שהשגתי אותו וסיפרתי לו על המציאה. מיד תיאמתי פגישה בינו לבין המוצא, והארנק הושב לידו לשמחתו הגדולה. שלושתנו היינו שמחים ויצאנו מחווקים ומודים לה' על השגחתו העליונה.

מתוך הספר '102 סיפורים' ח"ב, של הרב צבי נקר שליט"א]
מי באר שמות תשפ"ג הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף p0583271323@gmail.com

בכל יום, לפני שאני נכנס למשרד כדי לעבוד, אני אומר לכם את האמת, אני עוצר לרגע, ואומר לעצמי, שלמה, תחשוב רגע...

אחראי משמרת ב' במוקד הטלפוני של 'דרשו', הרה"ח ר' שלמה ברזין, מספר על התחושה בעבודה המאתגרת

יוחנן וסרמן

זר כי ייקלע למוקד הטלפוני של 'דרשו', יוכה בתדהמה של ממש. משרד מיוחד הוקם לשם כך, במרחק של מספר דקות הליכה מהמשרדים הראשיים של 'דרשו' שברח' הקבלן בירושלים. עמדות עבודה מאובזרות היטב, חדר ישיבות רחב ידיים שבו מתבצעים התדרוכים השבועיים ומתקיימים מפגשים של סיעור מוחות, והרבה מאוד תכונה.

אחד העובדים במקום הוא הרה"ח שלמה ברזין, אברך חסידי שמכניס הרבה מאוד אווירה למוקד הטלפוני.

"קודם כל, להיכנס לכהן מקום זאת זכות", אומר הרב לכותב השורות, "ואני לא אומר את זה סתם בצחוק, אלא ברצינות מלאה. כשנכנסים לכאן, אפילו אם זה רק לביקור קצר, מרגישים מה זה נקרא 'כבוד התורה' ומקבלים קצת מושגים ב'עמל התורה'.

"כחלק מתפקידי פה במשרד אני צריך להתקשר לפעמים לנבחנים, כדי לברר משהו בפרטים או לעדכן אותם שהם זכו בהגרלה וכדו'. לפעמים מדובר בילדים או בחורי שיבה, ובכזה

מקרה אני מוסר את המידע לאמא או לאבא, וברגע שהם שומעים שזה מ'דרשו' וזה קשור למבחנים של הבן שלהם, פשוט אפשר להרגיש את האושר ואת השמחה דרך השפופרת! וזה פשוט מדהים אותי כל פעם מחדש איך שכשזה מגיע לחינוך והלימוד של הילדים מניחים את הכל בצד ופשוט נושמים את הנחת שלהם...

"בכל יום אני נדהם מחדש. אני זוכה להשיב לשאלות של אברכים עמלי תורה, בחורים צעירים שלוקחים על עצמם עול לימודי שאף אחד לא חייב אותם לקחתו. לא פעם מתקשרים יהודים בני 80 ואפילו כבר קרה ששוחחנו עם יהודי בן 89, הם מתקשרים כי הם עושים מבחנים ועדיין לא קיבלו את הציון או שהם רוצים לברר לגבי שעות המבחן כי בשבוע הבא הם יהיו בעיר אחרת וכדו'.

"אתה יושב וחושב לעצמך, ריבוננו של עולם, בן אדם בן 80 הולך לעשות מבחן על משנה ברורה? ומי יושב על ידו במקום המבחן? לא פעם זה בחור בן 14 או ילד בן 12.

ובכל זאת הם לא נשברים, באים שוב ושוב להיבחן למרות הקושי ולמרות האכזבות שיש להם לאורך הדרך. זה ראוי להערכה!
"לכן בכל יום, לפני שאני נכנס למשרד כדי לעבוד, אני אומר לכם את האמת, אני עוצר לרגע, ואומר לעצמי, שלמה, תחשוב רגע על הזכות הגדולה שנפלה בחלקך שאתה עובד עם תלמידי חכמים ונותן מענה לפניות שלהם. תחשוב על זה, תפנים את זה, תעריך את זה! תשמח עם זה! אי אפשר להיכנס למשרד בלי לחייך חיוך של שמחה על הזכות הזאת!"

"התשובה היא כן! אנשים באים להיבחן כי הם מרגישים שזה נותן להם 'מחייב', זה נותן להם סיפוק, זה נותן להם מדד חודשי שמראה להם כמה הם הבינו נכון וכמה הם זוכרים את מה שהם למדו בחודש הקודם.
"אגב, רוב הנבחנים לא מקבלים 100, חלק גדול מאוד מקבלים בין 80 ל-100, יש גם כאלו שמקבלים פחות. זאת לא בושה, אדרבה, ב'דרשו' מעריכים מאוד דווקא את אלו שפחות מצליחים. המלגה שלהם נמוכה יותר, ההשקעה שלהם לפעמים גדולה יותר,

"תמהתי, למה אין בעיתונות דיווחים על עטלפים שנדבקו בשחפת או על עכברים שנדבקו בשפעת? במה השתנו התנים והכלבים ובמה השתנתה מחלת הכלבת?... אבל אחרי שקראתי את האותיות הקטנות קיבלתי הסבר..."

מה הקשר בין מחלת הכלבת ובין ביזוי תלמידי חכמים לא עליכם ולא עלינו

"אפשר לטפל ולתת חיסון לאחר ההדבקה, לפני שהמחלה מתפרצת בפועל. זה לוקח שלושה שבועות מרגע ההדבקה ועד רגע ההתפרצות ובמהלך שלושת השבועות הללו עדיין אפשר למנוע את ההתפרצות, אבל מהרגע שהמחלה התפרצה, ה' ישמור ויציל...
"עכשיו הכל ברור! למה מקפיד משרד הבריאות להזהיר את הציבור על כך שנמצאו בעלי חיים נגועים בכלבת? כי מדובר כאן בסכנה עצומה לבני האדם. אוי ואבוי אם חלילה וחס יתברר לנו שאדם כלשהו אכן נדבק במחלה ולא אובחן מבעוד מועד כדי למנוע את ההתפרצות שלה. ה' ירחם.
"אמרתי לבני ביתי", מספר לי החבר, "שהידיעה הזאת בעיתון פטרה אותי מלימוד מוסר באותו ערב. היא נתנה לי מחשבה מטלטלת של מוסר.
"יש מושג כזה של 'מחלה חשוכת מרפא'. בלשון חז"ל היא מכנים אותה "אין רפואה למכתו".
"כשיש חשש לכזאת מחלה, עושים כל מאמץ שבעולם למנוע את ההידבקות בה. בורחים ממנה כמו מאש, מפעילים צוותים וחוליות של משרדי הבריאות והחקלאות כדי לאתר כל בעל חיים שיש חשש קל שבקלים שאולי הוא נגוע במחלה חלילה.
"ומה כתוב בגמרא במסכת שבת דף קיט? "אמר רב יהודה אמר רב: כל המבזה תלמידי חכמים אין לו רפואה למכתו".
"כמה אנחנו צריכים להיזהר ולהתרחק מכל חשש קל שבקלים, כדי שלא להגיע לכלל ביזוי של תלמידי חכמים רחמנא ליצלן!!!".

יוחנן וסרמן

את הרעיון הבא שמעתי מפיו של ידיד הלן בעומקה של הלכה. "בדרך כלל בשעת ערב, אחרי שאני אוכל ארוחת הערב, אני פותח את העיתון היומי ועובר ברפרוף על הכותרות. כבר למדתי לדעת שאחרי הכותרת בדרך כלל אין עוד תוכן חדש בידיעות עצמן, ולכן קריאת העיתון כולו לא לוקחת יותר מכמה דקות.
"בתקופה האחרונה יצא לי לראות פעמים רבות בעיתון הודעה על כך שאותר כלב או תן הלוקה בכלבת, ותמהתי, את מי מעניינת העובדה שאי שם באזור הגליל המערבי או ברמת הגולן מסתובב לו תן אומלל שנדבק במחלה הנוראה הזאת? למה אין בעיתונות דיווחים על עטלפים שנדבקו בשחפת או על עכברים שנדבקו בשפעת? במה השתנו התנים והכלבים ובמה השתנתה מחלת הכלבת?...
"אבל אחרי שקראתי את האותיות הקטנות קיבלתי הסבר: מסתבר שבעלי חיים שלוקים במחלה הזאת, הופכים תוקפניים, הם תוקפים בעלי חיים אחרים ולעיתים גם בני אדם, נושכים ושוורטים אותם, וכך מעבירים את המחלה גם אליהם.
"ומה קורה לאדם שנדבק בכלבת ל"ע? הוא צפוי לייסורים נוראיים שנגמרים כעבור שבועות בודדים עם הסוף המר לא עליכם ולא עלינו. ה' ישמור ויציל.
"וזאת, משום שהכלבת היא מחלה חשוכת מרפא, אין לה שום תרופה בעולם. כמו שאמרו חז"ל הקדושים שמי שנשכו כלב שוטה, אינו חי."

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

'זכבר נטל הסכין לכבד את עצמו ב'חתיכה' בראויה להתכבד' כראוי לגבאי 'נכבד' כמוהו, אבל מיד נזכר מ'ראש ישיבתו לדיאטה' ומשיעורים הכלליים ששמע ממנו'

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א על מה שלמדנו מ'ראש הישיבה לדיאטה'

גדול בעירו, מנהג היה בבית מדרשו לערוך קידושא רבה ביום חג השבועות במאכלי חלב שכל אחד מהמתפללים היה מביא מביתו בערב יו"ט, ומתפקידו כגבאי, היה מסדרם במקרה שיהא דבר דבור על אופניו, כל מזונות בכבוד הראוי לו, ובמקומו הראוי לו. בתוך כדי עבודתו ובהריחו את כל ה... נזכר הגבאי שלמעשה זה כמה שעות לא בא דבר מאכל לפיו וכו' וכו' זכבר נטל הסכין לכבד את עצמו ב'חתיכה בראויה להתכבד' כראוי לגבאי 'נכבד' כמוהו, אבל מיד נזכר מ'ראש ישיבתו לדיאטה' ומשיעורים הכלליים ששמע ממנו, אבל מצד שני הרי רעבונו גובר עליו, תוך כדי כך נטל הטעל' (טלפון) לידו ודיבר עם 'ראש הישיבה' כדת מה לעשות בסוגיא הסבוכה שנקרתה לפניו, החל ראש הישיבה לעוררו בטוב טעם ודעת, כי עליו להזהר שלא לבייש את רבותיו, ויזכור כל אשר למד בשיעורים הנודעים, ואף גם זאת עליו לידע שכל המחלל... בסתר נפרעין ממנו בגלוי - כי הכל יכירו וידעו עליו שלא עמד בנסיון.

אחר זמן כשב"ה הצליח הלה להוריד מעל עצמו משקל גדול של עשרה קילו, שבחו ראש הישיבה בפני שאר התלמידים, ואף הוסיף לשבח את התלמיד כי בבוא נסיון לידו באותו 'ערב שבועות' קשה, הלך אצל חכם (הכוונה על עצמו) וביקש רחמים על עצמו, ושמע לקול הדרכתו והצליח לעמוד בנסיון. נענה התלמיד ואמר, הרי אלו דברי שטות, וכי יש בכל 'שיחות' הללו איזה מקום לעצור אדם בעד תאוותו, כח זה ניתן לנו רק בתורתנו הקדושה, ברם, אף אחר ששמע את כל 'שיחת המוסר' עדיין לא נרגעה רוחו, בלית ברירה נטל לעצמו חתיכת בשר (נקניק) קטנה, ובזה תמה ונשלמה כל המערכה. וברגע שטעמתי טעימת מה מהבשר מיד שקטה רוחי, ושכחתי מכל רעבוני...

ולמעשה, כן צריך לראות כל 'קבלה' אשר אנו מקבלים על עצמנו, שתדמה בעינינו כאותה 'חתיכת בשר' קטנה זו, שהעמידתו כעומד בפני כותל עבה שאין בידו להזיזו בשום פנים ואופן.

הנה נא מגדל גבוה רם ונישא בגובה מאה קומות

פעם נשאל הגה"ק הגרי"ז מבריסק צוק"ל, מדוע מחמיר הרב בכל דבר וענין, ותמיד הוא מוסיף חומרות וגדרים להתרחק ביותר מדבר איסור, ילמדנו רבינו מה טעם לריבוי חומרות הללו. ענה הגרי"ז ושאל את שואלו, הנה נא מגדל גבוה רם ונישא בגובה מאה קומות, וגגו רחב ידיים בלא כל מעקה וגדר בשפת הגג,

יסוד גדול אמר ת"ח 'ראש כולל' בעיה"ק ירושלים ת"ו, כשהוא מביא לזה הוכחה ודוגמא נפלאה מחיי היום-היום, שני ידידים נערכו למסע (טיול) ביחד, ונדברו ביניהם שעליהם לקום משנתם בשעה 5:00 לפנות בוקר, בכדי להספיק את כל אשר הם רוצים להספיק במסע הארוך, והנה 'למעשה' ראובן קם בשעה הנקובה, ואילו שמעון המשיך בתרדמתו העמוקה... ולכשנתבונן בדבר מדוע באמת שמעון איננו... וכי לא רצה לצאת לטיול... אלא שבתוך לבבו ובעומק הכרתו הפנימית עשה לעצמו 'חשבון' שגם אם יקום מאוחר לא יקרה כלום... כי או יצאו בשעה מאוחרת, או באופן ה'גרוע' ביותר לא יחרב העולם אם לא יסע לטיול... נמצינו למדים **שהכל תלוי בעומק ההחלטה והקבלה**, אם יודע שמוכרח הוא לקום ואין כאן שתי ברירות - בוודאי ש'יתנתק' מהמיטה בזמן... אך אם בעמקי לבבו עדיין פוסח הוא על שני הסעיפים... אכן יקשה עליו לעמוד במילתו...

ובזה ביאר עומק דברי רש"י הנודעים בפרשת יתרו (י"ט ה) **'ועתה, אם עתה תקבלו עליכם יערב לכם מכאן ואילך, שכל התחלות קשות'** [שרגילים להבין דברי רש"י שכוונתו שכל ההתחלות קשות היינו בקיום ה'קבלה' בפועל, שתחילתו קשה ולבסוף יערב לכם לאחר זמן, אך על פי האמור יש לומר] שכל התחלות קשות הכוונה היא להתחלה בשעת קבלת הקבלה... כי **אם תהיה הקבלה מוחלטת מתוך הידיעה הברורה שמוכרח הוא לעמוד בה הרי מכאן ואילך יערב לכם, וכבר יהא נקל לאדם לקיים זאת למעשה...** וזהו הדרך הישרה שיוכל האדם לעמוד בקבלותיו, מתוך שיעמיק בעצמו נחיצותה ועד כמה מוכרח הוא לשמור ולעשות ולקיים אותו גדר וקבלה טובה.

והנוגע לדידן כגון לעניין הקימה לזמן קריאת שמע, כיצד ראינו יראי שמים הקמים לזמן קריאת שמע אף אם לא עבר מזמן שכיבתם יותר משעה או שעתיים, אלא כי טבוע בדמם ענין זה - א"א להפסיד זמן קריאת"ש בעד כל הון דעלמא, מילא יקומו לקריאת שמע, וכן הוא בכל דבר, אם בעת הקבלה תדע מה זה 'תורה', תפילה קדושה וכו', ממילא יקל עליך לקיים הקבלה כדת וככונן.

ויתבאר במעשה באחד שהיה הולך ל'שיעורים' אצל מומחה לדיאטה בעבור שחשב כי נחוץ לו להוריד מעודף משקלו, בשיעורים אלו היה שומע הדרכות למיניהם - מה יאכל ואיך יאכל, כמה יאכל ומתי יאכל. יהודי זה 'גבאי' היה בבית מדרש

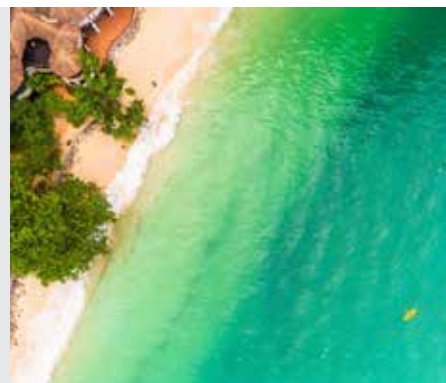
והנה אירע שהתקלקלו הדגים שבישלו בביתו ויבאשו ותעל צחנתם השמימה, ויאמר אותו עשיר למשרתיו עושי רצונו שממש עוון פלילי הוא להשליך הדגים לפח האשפה... ובכדי שלא לעבור על 'בל תשחית' מן הראוי להעניקו במתנה לאחד העניים למען ישביע רעבונו. ואכן מלאו אחר דבריו ונתנו לעני שבגודל רעבונו לא שת ליבו לסרחון הדגים ואכלם, ובעקבות כך נתקלקלו מעיו עד שהגיע לשערי מות. כשמוע כן העשיר מיהר לבקרו ולראות בשלומו שהלא 'ידידו' הוא ומלחמו אכל. כעבור כמה ימים מת העני במחלתו, ויצא העשיר ללוותו בדרכו האחרונה, ואף פנה לבית האבלים לנחם אותם באבלם על מות אביהם. או אז התפאר העשיר במעשיו 'הנאצלים', ואמר לבני ביתו, הנה ראו נא כי צדק היה בדברי שלא להשליך את הדגים לאשפה, כי על ידם זכיתי לקיים ארבע מצוות, צדקה והכנסת אורחים, ביקור חולים, הלווית המת וניחום אבלים. וכמה שוטה ורשע הוא, אשר תחת שיכה על חטא על מעשיו הנלוזים הרי הוא מתפאר בעצמו כי טוב הוא. ואף אנן נענה ונאמר לאותם המצטדקים ב'הוראת היתר' ואומרים כי ניתן להתפלל באותו כלי משוקף ולומר תהילים, ואפילו אומרים בו את סדר ה'סליחות'... ובמקום להשליך נבלה סרוחה זו לאשפה ולקיים מצות ובערת הרע מקרבך, אזי שלום על נפשם שצדיקים גמורים הם המקיימים מצוות רבות 'בדגים' מקולקלים וסרוחים. (מתוך 'באר הפרשה' יתרו תשפ"ג)

האם תסכים לשכב ולישן הלילה על גגו, הרחק משפתו... ענהו היהודי - לא, לא, לא, כי חושש אנכי על חיי... שמא אפול מתוך שינת עדי ארץ, שאלו הגרי"ז מדוע תחשוש, מתי נפלת ממיטתך בפעם האחרונה, וכ"ש בגג זה שרחב ידיים הוא ונמצאת שוכב רחוק כמה וכמה אמות משפת הגג. אך היהודי בשלו עמד שעדיין חושש הוא ולא יסכים אף תמורת הון רב לישון על ראש הגג. אמר לו הגרי"ז, אם על הגוף הגשמי תחשוש שמא תפול חלילה בהעדר מעקה בשפת הגג, על אחת כמה וכמה, בדבר רוחני שהנשמה תלויה בו, כמה צריכים להתקין גדרים ומעקות וכל המרבה הרי זה משובח, כי גדול הוא החשש פן יפול הנופל ממנו.

אף אנו נאמר, אם הגרי"ז דיבר על דברים שאין בני אדם ממהרים להיכשל בהם ועל עבירות הקלות, מה נעני אבתריה, כשהמדובר מענייני קדשים אלה, שאינם דומים אלא למגדל גבוה מיליון קומות וגגו צר מלהכיל את גופו של אדם ואף מעקה אין, שכמעט ולא שייך שהשוכב עליו לא ימצא את עצמו למטה בריסוק איברים, כאשר ראינו ושמענו מעשים בכל יום ל"ע, על אנשים יראי שמים שנגעו בכלי משחית הלזה, ולא עבר זמן ארוך, וכבר ראינו נשמתם שרופה וחרוכה בתוך גוף קיים...

ואותם המורים היתר לעצמם שניתן למצוא בו תועלת לדברים שבקדושה, הרי הם נדמים לאותו מעשה שהיה בעשיר שזה דרכו כסל למו לענג עצמו בכל מיני תענוגות בלא שהכניס עניים לביתו,

נפוליאון ידע שיהיה זה מסוכן מדי עבורו לשחות לתוך המערבולת, וגם אם יסתכן הוא לא יוכל להציל את נכדו. לכן הוא נקט בפעולה שונה...

מוסר השכל גדול מאוד לעבודת ה', ולחיים בכלל

הקרקע והסביר: "ילד שלי, כשהתחלת להיטבע במי הנהר, ראית אותי עומד שם ובטחת בי שאבוא להציל אותך. "הדרך היחידה להציל אותך הייתה להראות לך שרק אתה יכול להציל את עצמך. לראות אותי, כביכול מת, נתן לך את הדחיפה להילחם על חייך". רעיון זה חל על כל תחומי החיים, כולל עבודת השם שלנו. לכולנו יש כוחות פנימיים נסתרים, ובכוחנו להתגבר על כל אתגרי החיים, אבל עלינו לזכור שההתגברות תלויה בנו. רק בנו. למרות זאת, כאשר לאדם יש נסיון, אם הוא סומך על הסביבה שלו שתיתן לו כוח ותעזור לו לעשות את מה שנכון, ואם יש לו את הלך הרוח של "כשהכל סביבי יהיה טוב אז יהיה לי טוב", אזי כוחו הפנימי, מלא הכישרון מלמעלה והפוטנציאל העצום שניתן לו, יישאר ללא שימוש. לפיכך, אם נזכור שהכל תלוי בנו, ובידינו לעמוד איתנים,

הקיסר המפורסם של צרפת, נפוליאון בונפרטה הלך פעם לנהר ולקח איתו את נכדו. בעודם שוחים בנהר, הם לפתע נלכדו לתוך נחשול שבים (מערבולת), ונכדו הקטן נמשך לתוכה. התחיל הנכד לצעוק לסבו, "סבא, הצל אותי! הצל אותי!" עם זאת, נפוליאון ידע שיהיה זה מסוכן מדי עבורו לשחות לתוך המערבולת, וגם אם יסתכן הוא לא יוכל להציל את נכדו. לכן הוא נקט בפעולה שונה במקום זאת - הוא עלה לשפת הנהר, הוציא במהירות את חרבו והעמיד פנים שהוא דוקר את עצמו. הוא נפל מיד ארצה ברפיון, ונראה כאילו מת. לא עבר זמן רב והילד הצליח לצאת מהמים ולהגיע לגדת הנהר, עייף וסחוט. בכוחותיו האחרונים הוא רץ לראות מה קרה לסבו והופתע לראות אותו חי וקיים! מבולבל, הוא שאל את סבו מדוע הוא לא ניסה להציל אותו? נפוליאון קם ממקומו, ניער את הלכלוך שדבק בו כששכב על

מה שההלכה דורשת בלי לקוות שאחרים יסדרו לי את התנאים שיתאימו לכך, אזי בעז"ה נוכל להתגבר על כל הקשיים הרוחניים! (מתוך 'דעהו', מייל חיזוק יומי בענייני גדרי הקדושה במקום העבודה)

ולעשות את מה שנכון- לא ההורים, לא האשה, לא החברים בבית הכנסת, לא הבוס, לא המנהל, ולא החבר לעבודה, אלא אני עצמי אהיה חזק בעבודת ה' וביראת שמים, אני עצמי אתנהל בעצמי לפי

דקה מתוקה - שישים שניות מרתקות על הדף היומי

כיצד ידע המגיד מטשערנוביל על החמץ שבבית אחד מחסידיו?

ניזר דף כב

מאשר חטא על הנפש

יכולים לראות רק כאשר אנו מסתכלים. כאשר נמנעת לאכול עם חבריך חפצתי לראות האם בביתך באמת הכל כדין ואז ראיתי את החמץ. "וכיצד קרה הדבר למרות כל הזהירות המופלגת שלך? משום שהמשרת הגוי ראה שאתה כל כך מחמיר ומהדר לבער את החמץ מביתך, הוא החליט להכשיל אותך במתכוון. הוא השליך את החמץ לחבית המים.

"ומדוע אירע לך כזאת?" הסביר המגיד בתוכחת מוסר, "משום שנהגת בחומרות ובמאמצים מפליגים שלאחריהם חשת שכעת שום תקלה לא יכולה לצאת. והאמת היא שאחרי כל המאמץ וכל ההקפדות מוכרחים וזקוקים לסייעתא דשמיא, שכן בלי זה לא ניתן להישמר מחמץ לגמרי. את זה גופא רצו ללמדך משמים: אחרי כל מה שעושים עדיין זקוקים לסייעתא דשמיא מרובה כדי שהכל יעלה כשורה."

"כלי יקר" עונה, בין דבריו, גם בדרך מוסר מדוע הנזיר נקרא חוטא ועל מה הוא צריך כפרה:

התורה ניתנה עם ציוויים שווים לכל בני ישראל, מגיל חיוב במצוות ועד יציאה מן העולם. והלא לא כל הטבעים שווים, אלא שהתורה הקדושה מעניקה כוח מיוחד לכל יהודי שרוצה להישמר מאיסורים שיעמוד בהם. כאשר אדם מקבל על עצמו איסורים וגדרים נוספים שהתורה לא ציוותה, על ההוספות הללו אין שמירה של התורה על האדם שיינצל מגירוי היצר הרע ועליו לעמול בכל כוחותיו להצליח. זהו חטאו של הנזיר שאכן הופסקה נזירותו באונס ונטמא.

(גליון ליקוטים וסיפורים נפלאים - במחשבה תחילה)

ה"כלי יקר" מביא את דברי רבי אלעזר הקפר בגמרא שהנזיר מביא קרבן לכפר עליו שציער עצמו מן היין והוא זקוק לכפרה. ה"כלי יקר" תמה: אם התורה קראה לו קדוש "קדש יהיה גדל פרע שער ראשו" (ו ה) בנדר הנזירות, איך שייך שיצטרך כפרה על שהזיר עצמו מן היין, ועוד, כיצד נהפך מ'קדוש' ל'חוטא' - "אשר חטא על הנפש".

אצל המגיד הקדוש מטשערנוביל ישבו יהודים באחרון של פסח ואכלו איש ממאכל רעהו בשיתוף, כמנהג ישראל שאף שבפסח עצמו לא אוכלים ממאכלי השני, באחרון של פסח אוכלים יחד. אחד החסידים שהגיע אל המגיד סירב לאכול בשיתוף עם אחרים והמשיך לנהוג בחומרה.

פנה אליו המגיד בתוכחה ושאל: "מדוע בביתך אינך משגיח? בחצר מונחת חתיכת חמץ בחבית המים... היהודי מיהר לביתו ולדאבוננו מצא בזעזוע חתיכת חמץ בתוך חבית המים שהוכנה מראש עבור ימי הפסח. הוא חזר לטשערנוביל ושאל את המגיד שלוש שאלות:

א. אם המגיד ידע על החמץ, מדוע הזהיר אותו רק באחרון של פסח ולא בראשיתו.

ב. היהודי הזה שנוהר כל כך שלא יהיה חמץ נסתר בביתו, ובודאי שלא גלוי, איך אירע כזאת שחמץ היה בכליו.

ג. בשל איזה פגם במעשיו נענש בעונש שכזה לאחר כל השתדלותו.

"על שאלתך מדוע לא אמרתי מראש", השיב המגיד, "משום שאצל הקב"ה הכל נסקרין בסקירה אחת, אולם אנו יצורי חומר

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

כיצד יש לנהוג כשפעוט מפריע לתפילת שמונה עשרה?

באמצע התפילה ולהוציאו החוצה; וכן אם הפעוט נצרך לצאת לבית הכסא ואינו עושה זאת ללא אביו - עליו להפסיק ולצאת עמו. והמבחי' באמצע התפילה כי בנו מתבלבל בתפילתו והדבר מפריע לכוונתו (של האב) - רשאי להראות לו בסידור את המקום הנכון.

[משנ"ב קד, א; בו"מ דרשו, 1, 3 ו-4]

המתפלל תפילת שמונה עשרה, ופעוט מרעיש או בוכה בסמוך אליו, והדבר מפריע לכוונתו - רשאי להשתיקו או להרגיעו בתנועות ידים, בהשמעת קול, וכדומה, ללא דיבור. ואם הדבר אינו מועיל, רשאי להתרחק משם; ואם אין אפשרות להתרחק - רשאי לגשת אליו כדי להשתיקו או להרגיעו, ללא דיבור. ואם נמצא בבית הכנסת ואינו מצליח להשתיקו - רשאי להפסיק

באיזה מקרה ראוי לכתוב באמצע תפילת שמונה עשרה?

שכתיבה זו לא תחשב כדיבור. והשומע באמצע תפילתו שמתפלל אחר טועה באמירתו, כגון שאומר "ותן טל ומטר לברכה" במקום "ותן ברכה" - רשאי לרמוז לו על כך; ויש שכתב שבמקרה שאם לא יתקנוהו תהיינה ברכותיו לבטלה, רשאי אף להפסיק כדיבור כדי לתקנו, אם אין די ברמז.

[משנ"ב קד, ב; בו"מ דרשו, 6, 9 ו-11]

המסתפק באמצע תפילת שמונה עשרה בהלכה הנוגעת להמשך התפילה, כגון ששכח להזכיר דבר מה ואינו יודע אם צריך לחזור לראש התפילה - רשאי לזוז ממקומו כדי לעיין בספר הלכה (אם אינו יכול לרמוז שיביאוהו אליו), ואף רשאי לחפש אחר הספר. ואם אינו יכול לברר את ההלכה בעצמו - רשאי לשאול אדם אחר; ועדיף לשאול בכתב מאשר כדיבור, וראוי שיכוון

האם מותר לזוז בתפילת שמונה עשרה לצורך מצוה?

אסור לזוז, אך מותר לזוז (מ'אלקי נצור' ואילך) לצורך מצוה שצריך לעשותה דווקא אז. וכשזוז ממקומו לצורך מצוה - יאמר תחילה את הפסוק "יהיו לרצון אמרי פי...", וילך לקיים את דבר המצוה, ולאחר מכן יפסע לאחור במקום שנמצא בו; ויש שכתב כי אינו צריך להשלים את מה שהחסיר מ'אלקי נצור' והלאה.

[שו"ע קד, א, ומשנ"ב ט-י, וראה ביה"ל ד"ה לא; בו"מ דרשו, 14 ו-20]

במהלך תפילת שמונה עשרה אסור לזוז מהמקום כי אם לצורך התפילה עצמה, דהיינו: שיש במקום שעומד בו הפרעה חמורה לכוונתו, וכגון המקרים המפורטים לעיל, או שאסור מסיבה הלכתית להתפלל במקום זה, או שמתפלל בבית הכנסת ופניו מופנות לכיוון בלתי נכון. ואף מ'אלקי נצור' עד הפסיעה לאחור

* אסור לעבור בטווח של ארבע אמות לפני המתפלל תפילת שמונה עשרה או בצדדים שלפניו אשר נראים לעיניו, ובשעת הדחק יתכן שיש להקל ולעבור בצדדים שלפניו.
* אסור לעבור לפני המתפלל תפילת שמונה עשרה כדי להתפלל בציבור, אלא אם כן העובר הוא המשלים את ה'מנן'. ונחלקו הפוסקים אם מותר לעבור לפני המתפלל כדי לקחת ספר תורה לקריאה בציבור.
* המסיים את תפילת שמונה עשרה והעומד מאחוריו - בתוך ארבע אמות ממנו או מהמקום אליו גייע כשיפסע לאחור - טרם סיים, אסור לו לפסוע לאחור.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם ניתן לכוון את כוונת הפסוק 'שמע ישראל' לאחר אמירתו?

בנוגע למי שנזכר בכך בסוף אמירת הפסוק, לפני אמירת 'ברוך שם', אם די בכך שיכוון אז את הכוונה הנדרשת, או שהכוונה נדרשת דווקא בשעת אמירת המילים. ואם אמר 'ברוך שם' ללא כוונה, עליו לשוב ולאומרו בכוונה; אך אם נזכר בכך רק בהמשך הקריאה, אינו צריך לשוב ולאומרו.

[שו"ע סג, ד, ומשנ"ב יב ר"ד; בו"מ דרשו, 14 ו'17]

מי שאמר את הפסוק הראשון של קריאת שמע ללא כוונה לתוכן הדברים, לא יצא ידי חובת המצוה; ואף אם התכוון במפורש לקיים בכך את מצות הקריאה. ויש שהסתפק, אם דין זה הוא מדאורייתא או מדרבנן; ולמעשה, גם במקרה של ספק אם הפסוק נאמר שלא בכוונה, עליו לשוב ולאומרו בכוונה.

ואם נזכר בכך רק לאחר שכבר המשיך בקריאתו, עליו לשוב ולקרוא את כל הפרשה הראשונה מתחילתה. ונחלקו הפוסקים,

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il